

20. 5. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Aplikace ekologických, sociálních a inovativních principů ve veřejných zakázkách od 1. 1. 2021

Prostřednictvím zákona č 543/2010 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností dochází s účinností od 1.1.2021 také k nepřímé novele zákona 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (ZZVZ), a to přidání nové základní zadávací zásady do § 6. Do § 6 ZZVZ je doplněn nový odst. 4, který obsahuje principy sociálně, environmentálně odpovědného a inovativního přístupu zadavatelů při zadávání veřejných zakázek. Zmíněná novela pak také do § 28 (Vymezení některých dalších pojmů) vkládá definice, co se pro účel zákona rozumí sociálním, environmentálním a inovativním zadáváním.

Text novely zní:

§ 6 odst. 4 ZZVZ (citace):

Zadavatel je při postupu podle tohoto zákona, a to při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, povinen za předpokladu, že to bude vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu tohoto zákona. Svůj postup je zadavatel povinen řádně odůvodnit.

§28 písm. p) až r) ZZVZ (citace):

p) sociálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například pracovní příležitosti, sociální začlenění, důstojné pracovní podmínky a další sociálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou,

q) environmentálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například dopad na životní prostředí, trvale udržitelný rozvoj, životní cyklus dodávky, služby nebo stavební práce a další environmentálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou,

r) inovaci implementace nového nebo značně zlepšeného produktu, služby nebo postupu související s předmětem veřejné zakázky.

Tento článek se zabývá praktickou aplikací § 6 odst. 4 ZZVZ v praxi, kdy zadavatel má oproti jiným základním zásadám jako je rovnost dodavatelů, přiměřenost, nediskriminace a přiměřenost povinen písemně odůvodnit, jak byly principy odst. 4 do zadávání veřejné zakázky promítnuty, a to i do malých („korunových“ veřejných zakázek). V této souvislosti lze při této praktické aplikaci nepochybně využít i výklad provedený soudními institucemi, dle kterého intenzita dopadů základních zásad odpovídá hodnotě veřejné zakázky (např. rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci sp. zn. C-324/98 Teleaustria Verlags GmbH proti Telecom Austria AG, a další), z nichž kupř. plyne, že víc je větší hodnota veřejné zakázky, tím větší stupeň a úroveň uveřejnění (a tedy i hospodářské soutěže by měla být, či že zásada rovnosti neznamená právo být osloven a vyzván v každé veřejné zakázce, zejména ne veřejné zakázce malého rozsahu, apod. Z toho lze dovodit, že u veřejných zakázek menší

hodnoty by i aplikace § 6 odst. 4 ZZVZ mohla být v menší intenzitě, nicméně u citovaného ustanovení je nutnost provést písemné odůvodnění.

Z pohledu aplikace zákona lze uvést, že lze postupovat v souladu s § 6 odst. 4 ZZVZ takto:

- Jednoduchým způsobem, kdy zadavatel se vypořádá s existencí § 6 odst. 4 ZZVZ např. takto: *„Podle § 6 odst. 4 ZZVZ je zadavatel při postupu podle tohoto zákona, a to při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, povinen za předpokladu, že to bude vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu tohoto zákona. Svůj postup je zadavatel povinen řádně odůvodnit. Zadavatel v souladu s tímto ustanovením uvádí, že vzhledem k povaze a smyslu zakázky žádá zvláštní podmínky nestanovuje. Zadavatel požaduje při plnění zakázky dodržovat minimální standardy plynoucí z právního řádu.“* V daném případě zadavatel žádné zásahy do podmínek zadání neprovádí, de facto využívá toho, že např. již nabízené výrobky v sobě zahrnují ať již přímo či nepřímo ekologické, sociální a inovativní aspekty, aniž by bylo nutné zdůraznit další podmínky. Výše uvedenou formulaci lze doporučit u veřejných zakázek menšího rozsahu, např. v objednávkách a jiných podkladech, jimiž se dokumentuje písemný průběh menší zakázky. Lze jej rovněž dle názoru autora použít i u větších zakázek. Jinak řečeno, lze uvést, že každá veřejná zakázka při respektování právního řádu v sobě zahrnuje jistý minimální standard sociálního, ekologického a inovativního charakteru.
- Konkrétním vyjádřením – v daném případě se předpokládá, že zadavatel, a lze uvést, že jakýkoli zadavatel (klasický zadavatel – myšleno veřejných zadavatel, dotovaný, dobrovolný zadavatel, ale i sektorový zadavatel – myšleno zadavatel sektorové veřejné zakázky) vyjádří konkrétní nastavení nad rámec „jednoduchého způsobu aplikace“ vyjádřeného výše, a to v rámci
 - *Zadávacích podmínek (např. požadavek na využití neslínkových materiálů v betonu, které by měly být ekologičtější, než slínkový beton, požadavek na ekologické a rozložitelné obaly, dodržování mzdové úrovně, využití místně nezaměstnaných, ekologická vozidla, apod.)*
 - *Kvalifikace (např. požadavek na certifikát ISO 14001, pokud je to opodstatněno předmětem veřejné zakázky, mít k dispozici vozidla s alternativním pohonem, apod.)*
 - *Hodnocení nabídek (např. hodnocení zapojení pracovníků obtížně zaměstnatelných, apod.).*

Konkrétní podmínky a postupy, jak se zadavatel může „vyhrát“ při nastavení podmínek podle § 6 odst. 4 ZZVZ uvádí některá stanoviska dotčených orgánů veřejné správy: např. Ministerstva životního prostředí pro environmentálně odpovědné zadávání, Ministerstva práce a sociální věci pro sociálně odpovědné zadávání, a zřejmě Ministerstva průmyslu a obchodu pro inovace. Samozřejmě pak Ministerstva pro místní rozvoj jako garanta zadavatelské části zákona o zadávání veřejných zakázek.

Zadavatelé se mají možnost inspirovat takto:

- <https://www.sovz.cz/>
- [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_verejna_sprava/\\$FILE/OFDN-Uvod-20180314.pdf.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_verejna_sprava/$FILE/OFDN-Uvod-20180314.pdf.pdf)
- https://ceske-socialni-podnikani.cz/images/pdf/P3_Spolecensky_odpovedne_zadavani_VZ.pdf
- <https://docplayer.cz/236338-Vztah-verejnych-zakazek-a-fair-trade-radek-jurcik.html>
- http://www.zeleneuradovani.cz/images/Odpovedne_verejne_zakazky_sanon/Sesit_Uvod_do_odpovednych_zakazek.pdf
- <https://portal-vz.cz/metodiky-stanoviska/metodiky-k-zakonu-c-134-2016-sb-o-zadavani-verejnych-zakazek/metodiky-specialni-k-zadavacim-rizenim/metodiky-socialni/>

- <https://portal-vz.cz/metodiky-stanoviska/metodiky-k-zakonu-c-134-2016-sb-o-zadavani-verejnych-zakazek/metodiky-specialni-k-zadavacim-rizenim/odborne-metodiky/>

K bližší aplikaci § 6 odst. 4 ZZVZ lze odkázat i na neoznačené (jednacím číslem či dalším identifikátorem) stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj, které je koncipované spíše v obecné podobě, citace stanoviska je obsažena v níže uvedené tabulce:

Stanovisko k právním otázkám spojeným se zavedením nových zásad zadávání veřejných zakázek Zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací dle nového § 6 odst. 4 ZZVZ má zadavatel povinnost zohlednit při zadávání veřejných zakázek, u nichž je to vzhledem k jejich povaze a smyslu možné, a to již při formulaci zadávacích podmínek. V běžných zadávacích řízeních (například otevřené řízení, zjednodušené podlimitní řízení) je zadavatel povinen stanovit všechny zadávací podmínky předem. Nové zásady se v těchto řízeních tedy reálně uplatní již při formulaci zadávacích podmínek, v jejichž rámci zadavatel stanoví také pravidla pro hodnocení nabídek a výběr dodavatele (viz § 39 odst. 2). V dalším průběhu zadávacího řízení se zadavatel řídí takto stanovenými zadávacími podmínkami (§ 39 odst. 1). Faktický dopad nových zásad se tak koncentruje především do úvodní fáze zadávacího řízení. Novelizace neobsahuje přechodná ustanovení, nová pravidla by se tedy měla uplatnit na všechny úkony zadavatele, které následují po 1.1.2021. Pokud tedy bude například otevřené řízení zahájeno před 1.1.2021, neplyne ze zavedení nových zásad pro zadavatele povinnost měnit po 1. 1. 2021 již stanovené zadávací podmínky a hodnocení nabídek a výběr dodavatele provede podle pravidel stanovených v původní zadávací dokumentaci. Ustanovení § 6 odst. 4 zadavateli ukládá povinnost odůvodnit svůj postup, novela však nestanovuje bližší pravidla k obsahu nebo formě tohoto odůvodnění. Není tedy stanoven požadavek na písemnou formu odůvodnění, ani určen okamžik vzniku odůvodnění. Zadavatel tak není povinen vypracovat písemné odůvodnění, tedy konkrétní písemný dokument, který by byl součástí dokumentace o zadávacím řízení ve smyslu § 216 odst. 1. Zadavatel ale musí být schopen v případě potřeby odůvodnění ve smyslu § 6 odst. 4 sdělit, a to zejména v případě vypořádání námitek, v nichž bude napadán postup v rozporu s § 6 odst. 4, nebo v případě požadavku kontrolních či dotačních orgánů apod. I přes skutečnost, že v novele není stanoven požadavek na písemnou formu odůvodnění ani určen okamžik vzniku odůvodnění, lze tedy zadavatelům spíše doporučit, aby měli odůvodnění připraveno, aby jej mohli prezentovat ve výše uvedených případech. Z povahy věci plyne, že odůvodnění musí být zadavatel připraven sdělit již bezprostředně po zahájení zadávacího řízení, neboť, jak bylo uvedeno výše, zásadami sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací se musel zabývat již při formulaci zadávacích podmínek; nelze přitom opomenout, že při reakcích na námítky nebo požadavky kontrolních a dotačních orgánů je zadavatel mnohdy vázán lhůtami, které musí dodržet. Při posuzování otázky, ve kterých případech bude vzhledem k povaze a smyslu veřejné zakázky možné aplikovat nové zásady, je potřeba přihlížet také k ostatním zásadám stanoveným v § 6 (všechny zásady je třeba vykládat ve vzájemném souladu, žádná nemá přednost před jinou, zásady stojí rovnocenně vedle sebe) a nelze opomenout ani povinnost zadavatelů postupovat při nakládání s veřejnými finančními prostředky v souladu s principy 3E (hospodárnost, účelnost, efektivnost). Je třeba přihlížet také k dalším relevantním okolnostem vyplývajících například z jiných právních předpisů či specifických podmínek dané veřejné zakázky. Povinnost dodržovat zásady podle § 6 odstavce 4 jiné zákonné povinnosti doplňuje, nemůže tedy vést k porušování plnění nebo postupům, které odporují principům 3E, nebo jsou jinak nepřiměřené či diskriminační. V rámci odůvodnění svého postupu by se zadavatel měl zabývat všemi třemi novými zásadami (právě z pohledu, zda je aplikoval či nikoli a proč), a to i přesto, že ne v každé veřejné zakázce musí být (vzhledem k její povaze a smyslu) promítnuty všechny nové zásady. (uveřejněno dne 23. prosince 2020)

Vzhledem k tomu, že veřejné zakázky jsou formální procedurou, kterou je nutné písemně dokladovat, lze doporučit, aby zadavatelé již v podmínkách zadání písemně odůvodnili aplikaci § 6 odst. 4 ZZVZ.

Inspirace byla dána ve výše uvedené části článku, u aplikace § 6 odst. 4 ZZVZ „jednoduchým způsobem“, což se dle názoru autora osvědčuje v praxi. Rovněž s ohledem na kontrolu zadávání veřejných zakázek kontrolními orgány. Za případné inspirativní názory, doplnění či názory bude autor vděčný.

Doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.

Docent Provozně ekonomická fakulta Mendelovy univerzity v Brně

Advokát v advokátní kanceláři Radka Jurčíka

Soudní znalec ekonomika veřejných zakázek a PPP projektů

Rozhodce Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR

Emai: info@radekjurcik.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - DUBEN 2026](#)
- [Prokazování dostupnosti technického vybavení při zadávání veřejných zakázek - limity sdílení technického vybavení](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - BŘEZEN 2026](#)
- [Zdrojové kódy jako „pojistka“ proti vendor-lock-inu: judikatorní korekce a její meze](#)
- [Spolupráce zadavatele a developera z pohledu rozhodovací praxe ÚOHS a plánovacích smluv](#)
- [Listinné nabídky v éře elektronizace: přestupek, nebo legitimní postup?](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ÚNOR 2026](#)
- [Změna poddodavatele v průběhu zadávacího řízení](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - LEDEN 2026](#)
- [Metoda Design & Build na poli veřejných zakázek](#)
- [Požadavek zadavatele na prokazování referencí prostřednictvím staveb občanské vybavenosti ve světle rozhodovací praxe](#)